

माद्र्याः लक्ष्मणायाः ॥ १५ ॥ क्षुधिश्च दशमः एते मित्रविंदात्मजाः ॥ १६ ॥ संग्रामजित्पुत्राः सत्यकांताः भद्रायाः सुताः शैब्यानामापि सैव रोहिण्याः सुतानामुक्तिरन्यासामुपलक्षणार्थम् ॥ १७ ॥ १८ ॥ एतेषामिति अन्येषामपि श्रीकृष्णपुत्राणां शतसंख्यस्त्रीषु पुत्राः पौत्राश्च कोटिशो बभूवुः तत्र हेतुत्वेन श्रीकृष्णपत्नीनां बाहुल्यमनुस्मारयति मातरः कृष्णजातानामिति च शब्देनाधिकाश्चेत्युक्तम् ॥ १९ ॥ यः कृष्णं हंतुं रंध्रं प्रतीक्षते सकथं प्रादादिति वैवाहिकं विवाहनिमित्तम् ॥ २० ॥ रुक्मिणोऽभिप्रायं कथं जानीम इति चेदत आह अनागतमिति अतीन्द्रियमस्मदादीन्द्रियागोचरम् विप्रकृष्टदूरस्थम् व्यव

प्रघोषो गात्रवान् सिंहो बलः प्रबल ऊर्ध्वगः ॥ माद्र्याः पुत्रा महाशक्तिः सह ओजोऽपराजितः ॥ १५ ॥ वृकोहर्षोऽनिलो गृध्रो वर्धनो न्नाद एव च ॥ महाशः पावनो वह्निर्मित्रविंदात्मजाः क्षुधिः ॥ १६ ॥ संग्रामजिद्वहत्सेनः शूरः प्रहरणोऽरिजित् ॥ जयः सुभद्रो भद्राया वाम आयुश्च सत्यकः ॥ १७ ॥ दीप्तिमांस्ताम्रतमाद्यारोहिण्यास्तनयाहरेः ॥ प्रद्युम्नाच्चानिरुद्धोऽभूद्रुक्मवत्यां महाबलः ॥ १८ ॥ पुत्र्यांतुरुक्मिणो राजन्नाम्ना भोजकटेपुरे ॥ एतेषां पुत्रपौत्राश्च बभूवुः कोटिशो नृप ॥ मातरः कृष्णजातानां सहस्राणि च षोडश ॥ १९ ॥ राजोवाच कथं रुक्म्यरिपुत्राय प्रादादु हितं युधि ॥ कृष्णेन परिभूतस्तं हंतुं रंध्रं प्रतीक्षते ॥ एतदाख्याहिमे विद्वन् द्विषो वैवाहिकं मिथः ॥ २० ॥ अनागतमतीतं च वर्तमानमतीन्द्रियम् ॥ विप्रकृष्टं व्यवहितं सम्यक् पश्यंतियोगिनः ॥ २१ ॥ श्रीशुक उवाच वृतः स्वयं वरे साक्षाद नंगोऽग्युतस्तया ॥ राज्ञः समेतान्निर्जित्य जहारैकरथो युधि ॥ २२ ॥ यद्यप्यनुस्मरन् वैरं रुक्मी कृष्णावमानितः ॥ व्यतरद्वाग्निनेयाय सुतां कुर्वन् स्वसुः प्रियं ॥ २३ ॥ रुक्मिण्यास्तनयां राजन्कृतवर्म सुतो बली ॥ उपयेमे विशालाक्षीं कन्यां चारुमतीं किल ॥ २४ ॥ दौहित्रायानिरुद्धाय पौत्रीं रुक्म्यददाद्धरेः ॥ रोचनां बद्धवैरोऽपि स्वसुः प्रियचिकीर्षया ॥ जानन्नधर्मं तद्यौनं स्नेहपाशानुबन्धनः ॥ २५ ॥

हितं कुड्याद्यंतरितम् ॥ २१ ॥ तत्रोत्तरम् स्वयं वरे रुक्मवत्या वृतः स नृराज्ञो निर्जित्य जहारेति ॥ २२ ॥ यद्यपि श्रीकृष्णावमानितः तथाऽपि वैरमनुस्मरन् अपि व्यतरत् प्रादात् अन्वमोदतेत्यर्थः ॥ २३ ॥ सर्वासामपि एकैका कन्या तत्सर्वविवाहोपलक्षणार्थं ज्येष्ठकन्या विवाहमाह रुक्मिण्या इति ॥ २४ ॥ यौनं विवाहः तद्यौनमधर्मं जानन्निति द्विषदन्नं न भोक्तव्यं द्विषंतं नैव भोजयेदिति लोकविरोधात् अस्वर्ग्यलोकविद्विष्टं धर्ममप्याचरेन्न त्विति निषेधाच्चेत्यर्थः ॥ २५ ॥